

PRESBITER

TARTALMUNKBÓL

- **Lelki próba**
- **325 éve történt**
- **Közgyűlési határozatok**
- **Presbiter a 301-es parcellában**

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

IX. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

2000. március-április

Nonstop Nagypéntek?

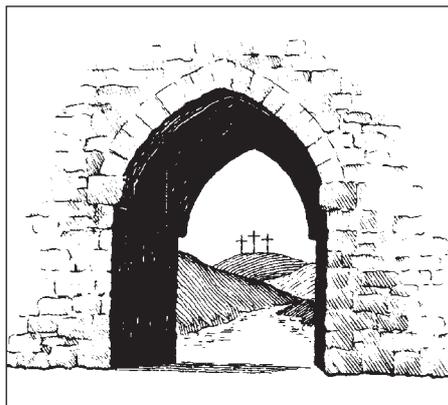
„Köszöntünk, kereszt, egyetlen reményünk!”

Jézus keresztje hozzásegít világunk és az emberek jobb megértéséhez. Miért? Mert emlékeztet arra, hogy minden tettünknek következményei vannak, meg arra, hogy az emberek alig változtak évezredek óta. Ennek tudatában kell döntéseket hoznunk és cselekednünk. Mit tett Jézus, amiért fára szegezték? Kendőzgetés nélkül megmondotta az igazságot *népéről népének*, sőt az isteni igazságot a világnak, hogy nem hisznek. A „szemet szemért, fogat fogért” törvényével szemben megélt közöttük *az egyetlen jövőesélyes magatartásformát: embertársunk, sőt az ellenség szeretetét*. Ő nemcsak a valósággal, az igazsággal, hanem a Szeretettel is szembeállította őket. Sőt ezt kínálta oda nekik. Ez kockázatos, nagypénteki kínokat magára vonó vállalkozás volt és maradt. Ezért kereszt járt.

Az igazság és a szeretet ma is ki van téve a keresztre feszítésnek. Meg az is, aki arra nyitja száját, ragadja tollát. A világ ma is azoknak áll, akik az igazságot elkendőzik, az igazságosságot gátlástalanul megsértik, a szeretetről hallani sem akarnak, vagy csak elnyelni tudják azt. A kereszt kínja pedig – vélik kimondatlanul is –, legyen azoké, akik emlékeztetni mernek az igazságra, az igazságosságra, a szeretetre. Kínlódjanak az ilyenek!

Márpedig ahol az igazságot, igazságosságot és szeretetet kisémmizik, ott történik meg újra „Krisztus megfeszítése”, sőt az emberek önkéntes keresztrefeszülése, még ha ezt ők nem látják, nem értik is. Ez a fajta keresztre feszítés áthatja az eddigi világtörténelmet. Ez alól a mi hazai történelmünk sem kivétel. A gályarabságra üldözött prédikátorokon, az aradi vértanúkon, a 1848–49-es, valamint az 1956-os református mártírokon, és a helytállás névtelen hőseink és áldozataink keresztül máig vonul

a „kereszt botránnya”, máig nyomul előre az időben e különös protestáns „keresztes sereg”. *Ilyen értelemben befejezetlen nagypéntekben* élünk, örökselei és kortársai vagyunk egy-egy töviskoronának, egy-egy szögnek. A világ, melyet örököltünk eleinktől, a nagypéntekbe torkolló bűn világa. Gulágok kitörölhetetlen emlékeivel, Recskkel és Csernobillal. De nagypéntek egy-egy mai kínhozó szögét jelenti a kábítószert és az abortuszt, az utcán, az isko-

lában és a családi otthonokban „halkan”, diszkréten elkövetett mindennapi erőszak és mindennapi lélekgyilkolás. A kereszt kínját idézi és hozza ránk a piszkos levegő, a fertőzött víz, mely Romániából ömlik tájainkra, élővilágunkra és közvetve, de biztosan ránk is. Szennyezett gyümölcsöt hajt már talpunk alatt a talaj. Mindezek mögött az egyetlen „ős bűn”: az „istenárnyékba”, azaz hitetlenségbe és a se fele, se barát (felebarátság nélküli) állapotba zuhant világ, a mérgezett lelkület és az eltorzult gondolkodás. S az ebből fakadó mérgező tett. Az emberi jogokat ötven éve kihirdették, Istenünk jogát hozzánk már évezredek óta. Mennyi jogtiprás azóta is! Mennyi töviskoronát osztogat ember em-

bernek azóta is, a szolgáló hatalomról még csak sejtelemmel sem rendelkező hatalomittas mindenkori embertörpék! A „teljesítmények” jól mérhető: munkanélküliség, hajléktalanság, hontalanság, előítéletek, tudatos féligazságok, szegénység, családok széthullása, jövővesztés, nemzetfogyás, más népeket messze felülhaladó gyűlölködés, irigység. *Magyar a magyarnak hadüzenet nélküli ellensége gyakran ma is*. S hogy senki ne gondoljon valamiféle „csak” magyar Golgotára, csak minket verő magyar nagypéntekre, rögtön hozzáteszem: *a keresztre feszítés jól bealmozott gépezete működik a nagyvilágban is. Ez alól még Amerika sem kivétel!* Robert Jay Lifton pszichológus, aki a társadalom lelkületének, közérzetének javításával foglalkozik, úgy írta le ezt a jelenséget, mint *lelki kiszáradást, kiégettséget, közönyt, cinizmust*, melyet a *túladagolt információáradat, az egyoldalúan felhalmozott anyagi túltelítettség, a kevesek kezében koncentrált túlhatalom* idéz elő. Ez az a közöny, kiégettség, ami egykor a római katonákat jellemezte, akik a kereszt alatt egykedvűen üzték kockajátékukat, miközben világdráma, a világmegváltás okkal „történelminek” nevezhető eseménye játszódott le fejük fölött. A dráma ma is folytatódik. Nonstop dráma ez valójában. *A kereszt alatt vak vezetők világtalanok millióit vezetik – félre ma is. El a keresztre igazságosságától, együttérzésétől, a megbocsátástól („Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!”), el az irgalomtól!* Éljen az irgalmatlanság, hogy megéljünk belőle, hangoztatják nem kevesen, a kegyetlen ökol- és könyékjog, vagy a szalonképes tett törvényszegés, a magas pozícióval kozmetikázott közlopás!

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 1. oldalról)

Egy német teológusnő évekkal ezelőtt ezt írta: „*Abban a társadalomban, amelyben minden csak a profit körül forog, ki veszi észre a profithajhászók mindennapi áldozatait?*” (D. Sölle). Az így gondolkodók világának devizája a cinikus közöny, mely saját zsebre dolgozik vagy csak zárt kasztjának lobbizik. Ennek a világnak a devizája az önbíráskodás. Devizája a hazugság, a mélyhűtött, sőt, ha lehetséges, a kimetszett lelkiismeret.

Lehet-e egyáltalán ebben a keresztre feszítő világban emberi módra élni? Láthatjuk, hogy a keresztre feszítés folyamatát nem tudták politikai rendszerek, sőt még az egyházak sem feltartóztatni. Ne legyen illúzióink: mi sem fogjuk tudni. Hát akkor *kozmosz nagypéntek felé tartunk?* A gólgotai dráma tragikus bélyegét hordozza letörhetetlenül történelmünk és személyes sorsunk? *Ennyire átvérezte létünk szövétét az Ártatlan Bárány vére? Mindörökre keresztre verve az igazság, az igazságosság, a szeretet? Nem száll le onnan soha többé közénk? Vége minden reménynek? NEM!*

*Húsvét az ellenbizonyíték! Onnan tekintve vissza, a nyitott sír MÉGIS-e felől, a Genezáret tavának partján parázs fölött tanítványainak halat sütő FELTÁMADOTT ÚR mellől széttekintve, nézőpontváltással tegyük csak fel fordítva a kérdést: lehet-e egyáltalán emberi életet nagypéntek nélkül élni? S milyen élet lenne az? Aki az isteni jövőt szeretné megízlelni, megtakaríthatja a kemény szembesülést az igazsággal? És a szembesülést Jézus igazságával, hogy „Ímé, én élek, ti is élni fogtok!”? A jövő kezünk között roppanna össze Nélküle. Kezei nélkül a jövő előszobájában, a mai keresztek alatt halnánk meg hirtelen. Nélküle, húsvét nélkül akkora reménytelenség és gyűlöletlavinákat indítanánk el, melyek mindent maguk alá temetnének: egyéneket, népeket, múltat és jövőt, élőket és holtakat. *Jövőképes nemzedék nőhet-e fel a szeretet, az irgalom, az önkorlátozás, a másokra figyelés húsvéti kultúrája nélkül? Nem az irgalom kultúrájának kellene az egyik legfontosabb tantárgynak lennie a nemzeti alapantantervben, akár erkölcsstan formájában is? Hiszen „egy társadalom minőségét azon is mérni lehet, mennyi ereje és elszántsága van arra, hogy önértelmességét ne csak az erősek lehetőségei határozzák meg, hanem legalább ennyire a gyengék szükségletei is!”* (D. Sölle).*

A keresztre egyik oldaláról írtam eddig. Ez nagypéntekre mutat vissza, másik oldala – térben és időben is – húsvétra mutat előre. Ez a keresztről áradó reménység. Az egyik prágai templom keresztábrázolása alatt ez olvasható: *Ave crux, spes unica* – Üdv néked, keresztre, egyetlen reményünk! S ami még ennél is több és fontosabb: Jézus keresztre feszített karjai tárva vannak. Még ott is, még ma is! Nem a keresztre juttató bűnös erőszaké a végső „szó”, nem a körülményeké, a történelemé, a démonizálódott sötét erőké! A Keresztfeszített kitért karjából isteni erő árad a világra, rád. A körülmények és bűnrehabilitáló szívünk önző hatalmán győzedelmes Krisztus hívása ez a harmadnap, a jövő felé. Oda az út az elfogadott, vállalt és feldolgozott nagypénteken át vezet. Húsvétól beragyogott, áldásthozó, kijózanító, Krisztushoz vezető nagypénteket, Benne megértett és önként vállalt személyes gólgotákat kívánok Testvéreimnek, minden Kedves Olvasónknak!

Békefy Lajos
felelős szerkesztő

Légyen

dicsőség mindenek előtt

Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Fénylő arcú angyal őrzi sírodat,

Ő hirdeti nekünk diadalmadat.

Légyen dicsőség mindenek előtt

Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Itt van már Jézus hívei között,

Jertek mind, Ő népe: köszöntsétek Őt!

Töltsön el a hála most mindeneket,

Győzelmével szerzett nekünk életet.

Légyen dicsőség mindenek előtt

Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Nincs semmi kétség győzelme felett,

Velünk az Úr Jézus, ki tovább vezet.

Készen vár a hajlék, ha megérkezünk,

Üdvösségen Ő lesz örökké velünk.

Légyen dicsőség mindenek előtt

Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Nybergdard
(1721–1792)

Igéről- Tanuljunk naponta

Lukács evangéliumának
19–24. része alapján

19,6 „...sietve leszállt és örömmel befogadta.”

19,26 „...akinek van, annak adatik, akinek pedig nincsen, attól még az is elvétetik, amije van.”

19,34 „Mert az Úrnak van szüksége rá.”

19,48 „...mert az egész nép – hallgatva őt – ujjongott érte.”

20,17 „...az a kő, amelyet az építők megvetettek, lett a sarokkő...”

20,38 „Az Isten pedig nem a holtak Istene, hanem az élőké.”

21,4 „...szegénységéből mindazt beleadta, amije volt, az egész vagyonát.”

21,19 „Állhatatosságotokkal nyeritek meg majd a lelkeket.”

21,27 „...akkor meglátjátok az Emberfiát eljönni a felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel.”

21,36 „Legyetek éberek és szüntelen könyörögjétek...”

22,13 „...mindent úgy találtak, amint előre megmondta nekik...”

22,26 „...aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb...”

22,32 „...de én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited...”

22,37 „...ami felőlem elrendeltetett, az most beteljesedik.”

22,40 „Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek.”

22,42 „...ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd.”

22,60 „Még beszélt, amikor hirtelen megszólalt a kakas.”

22,61 „...az Úr... rátekintett Péterre.”

22,70 „...te vagy az Isten Fia?”

23,4 „Semmi bűnt sem találok ebben az emberben...”

23,8 „...azt remélte... csodát tesz majd az ő szeme láttára.”

23,16 „...megfenyíttem tehát és elbocsátom.”

23,18 „Barrabást pedig bocsásd el nekünk!”

23,28 „...ne engem sirassatok...”

Igére egy Igét!

23,34 „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”

23,43 „...*ma velem leszel a paradicsomban.*”

23,46 „Atyám, a te kezembe teszem le az én lelkemet.”

24,5 „*Mit keresitek a halottak között az élőit?*”

24,8 „...*visszaemlékeztek az ő szavaira.*”

24,23 „...*azt hirdették, hogy ő él.*”

24,27 „...*elmagyarázta nekik mindazt, ami az írásokban róla szolt.*”

24,31 „...*megnyílt a szemük és felismerték...*”

24,39 „*Tapintsatok meg, és lássátok.*”

24,45 „*Akkor megnyitotta értelmüket, hogy értsék az Írásokat.*”

24,50 „...*felemelte kezét és megáldotta őket.*”

Az Ige körül „...az Isten országa közöttetek van!”

Lukács 17,21

Urunk „elközelített az Isten országa...” bejelentéssel kezdte tanítását. Példázatok sokaságán keresztül mutatta be Isten országa dolgait. A próféciákat megtestesítő csodáival: a látóvá lett vakok, a járóképessé vált sánták bizonyították, hogy elközelített az Isten országa.

Voltak, akik Isten országa megjelenésétől Izrael népe dicsőséges hatalma visszaállítását, a nagy királyok korának visszatérését, az elnyomó hatalom igájának leverését várták. Így a kíváncsiságtól sem mentes kérdésük arra irányult, mikor és hol jön el Isten országa? Erre válaszul Urunk: Isten országa közöttetek van! Isten országa eljött és itt van! Jelen van, jelenidejű. Előbb azonban ... az Ember Fiának meg kell halnia, fel kell támadnia! (Lk. 18, 25). A feltámadott Úr a jövőt is jelenti, dicsőségében visszatér! Ez a visszatérés már mindenki számára látható lesz: „... az ég aljától az ég aljáig egyszerre villan fel és fénylik”.

A Feltámadottal a közöttünk élő Isten országa azt is jelenti, hogy bennünk, amint Pál apostol írja a Gal 2,20-ban: „élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus!” A befogadott Krisztus jelenidejűsége az ő „bennünk él” bizonyosságával válik nyilvánvalóvá. Mint-hogy azonban ő meghalt és feltámadott, ígéret szerint, mi is feltámadunk Krisztussal. A Kol 3,1-ben az apostol így ír: „ha tehát feltámadtatok a Krisztussal... a ti életek el van rejtve Krisztussal együtt az Istenben”. Rejtettségben élhetünk jelenünkben is, és majd ama napon is. Tetszett az Istennek, hogy elrejtse. A bibliaórán több bizonyágtétel hangzott el az elrejtett életben élés csodáiról és áldásairól.

Az elrejtettség azonban nemcsak jelenidejűséget, de jövőidejűséget is jelent. Az ismételt dicsőséges visszatérés a számonkérés ideje is lesz. Rettenetes dolog az élő Isten kezébe esni (Zsid 10, 31). A visszatérés a számonkérés és a számot adás ideje, mert „mindegyikünk maga fog önmagáról számot adni...” (Róm 14, 12). A rettenet állapotában éléskor már hiábavaló lesz a felkiáltás: „te tudod, milyen balga voltam, vétkeim nincsenek elrejtve előttem (Zsolt 69, 6). Akik azonban az elrejtettség állapotában vannak, azok mellett az Úr tesz bizonyágot. Csak elrejtettségünk, a Krisztussal Istenben elrejtett életünk menekülhet meg.

Bár nyilvánvaló az Úr tanítása Isten országa jelenéről és jövőjéről, mégis az emberek sajátos csoportokba tömörülve élik jelenüket és tekintenek jövőjük felé.

Nemcsak Nőé és Lót korának embereiről, de minden idők embereiről, emberek csoportjáról is szól Urunk, hogy az emberek ettek, ittak, adtak, vettek, mit sem törődve ígérettel, eljövendővel, visszatérővel (Lk 17,26–28).

Vannak olyanok, akik az Úrban elrejtőzve, vele élnek, kívánják, hogy ő napról napra növekedjen és ennek érdekében egyre alászállva élnek, várva mindennap visszatérésének dicsőségét!

A Márk 12,34-ben egy sajátos harmadik csoportról is olvashatunk. Jézus mondja: „...nem vagy messze az Isten országától...” Aki nincsen messze, az közel van. Aki közel van, az még nincsen benne az Isten országában. A közellévő számára a jelen a meghatározó! Az ő számára az „itt és most” lesz a közelség.

A bibliaórán a közellévőről beszélgettünk. Nyilvánvalóvá vált, hogy a „közel” nem az utolsó nagy erőfelfejtést jelenti. Sokan a közelségben a nagy maguk akarásából, erőlködésből váltak távollévők. „Már azt hittem ... nem sikerült” keserősége a nagy álmító örömet növeli: csak álmodtad a közellétet, valójában még messze vagy!

A közel nem vezethet ahhoz az elkeseredéshez, hogy már annyiszor akartam, de nekem nem sikerült, pedig már olyan közel voltam. Bizony, ilyenkor nagy segítséget jelent a hívő testvéreknek a bibliaórás közössége. Itt nyilvánvalóvá tehető, hogy a közelség éppen azt mutatja, hogy ő munkálja az akarást is. Eddig is az ő ereje segített a közeljutáshoz. A közelség nem azt jelenti, hogy szedd össze minden erődöt és akarjad! Bizonyágtételek hangzottak el, hogy nem akarni kell, hanem befogadni. Ő zörget, és ajtonyításra vár! Ő jön és kedves énekünkkel mondhatjuk: „Jöjj szívembe, óh, Úr Jézus!”

Istennek hála, ilyen „befogadlak” Uram-imák is elhangzottak a bibliaórán. Adja az Úr, hogy e sorokat olvasva is felhangozhassanak ilyen imák!

A JÖVŐ ZENÉJE

Ha van jövő zenéje,
akkor az a múltban csendült
fel először, azon a húsvéti hajnalon.
Első akkordja köszöntötte az Új Embert,
akin többé nem uralkodik a halál.

Ezt a zenét nem fuvolákra,
hegedűkre, harsonákra, orgonákra
írták, hanem az egész teremtett világ
megszólaltatására,

az egész sóvárgó mindenségnek.
Ettől hangolódhat fel az egész világ,
nagyok és kicsinyek,

szenvedők és sírók,

de még a hallgatag dolgok is,
és egyszerre megszólalhat minden
a maga legszebb hangzása szerint.

Hisz' az Új Ember van itt,
titokzatos messzeségben,
mégis csak karnyújtásnyira,
leheletközelben.

Szívközelben.

Itt van velünk!

A jövőnek ez a muzsikája
azóta is szól,
mert ez a tiéd, Feltámadott!

Eberhard Jüngel
(Fordította Békefy Lajos)

Lelki próba húsvétkor

Kérdések: Mit jelent az nékem, hogy Jézus meghalt értem? – Indított ez a tény engem valami határozott cselekvésre? – Él-e bennem igaz, mélységes hála az iránt, aki életét adta értem? – Lehetek-e kedves az Isten előtt, ha e legnagyobb áldozatát közönyösen visszautasítom és egyszerű történeti eseménynek tartván, saját személyemmel semmi vonatkozásba hozni nem akarom? – Szabad-e megalkudnom a kísértésekkel, szabad-e tudatosan, vagy könnyelmű halogatással megtúrnóm magamban a bűnt, ha Jézus az én bűneim miatt is szenvedett a keresztfán? – Nem kell-e Pál apostol példája és tanácsa szerint naponként meghalnom a bűnnek?

Lehet-e feltámadás ott, ahol halál nincs? – Lehet-e új életre támadás lelkemben, ha nem öldöklöm meg velem született gonosz természetem?

Hiszem-e, hogy Jézus valósággal (testileg) feltámadott? – Ha erről még nem győződtem volna meg teljességgel, s ha az élő Jézussal lelkem nem találkozott, ha nem tapasztaltam meg, hogy Jézus van és él, – mit érne akkor az én keresztyénségem? – Nem kép-mutatás és önámítás lenne-e ünnepelni a húsvét ünnepét, ha a feltámadott Jézus előttem ismeretlen személy lenne? – Ez igazság nélkül mi értelme lenne reám nézve az úrvacsorának s mit érthetnék az alatt: „e pohár amaz

újszövetség az én vérem által”? – Hogy lehetnék szövetségben valakivel, aki nincs? – Hogyan várhatnám, hogy „eljövend” az, aki meghalt, s nem támadott volna fel?

Foglalkoztam-e halálom gondolatával? – Készen és jó reménységgel várom-e az órát, amikor az Úr elszólít a földi élők sorából? – Milyen érzésekkel álltam szeretteim kopor-

A. Dürer metszete

sója felett? – Él-e bennem a feltámadott Krisztus nagy ajándéka, az a szent reménység, hogy személyesen feltámadok s ama nagy napon viszontlátom megboldogult szeretteim? – Nem tűrök-e meg lelkemben két-ségeket és félelmeket e tekintetben?

Tanácsok: Az Úr feltámadt! Feltámadt bizony! Így üdvözölték egymást az őskeresztyének. Pál apostol a feltámadott Jézus hirdetése miatt állott ki mérhetetlen szenvedéseket. Ez a keresztyén vallás legkiemelkedőbb igazsága. Öleld kebledre a drága igazságot, s úgy ünnepelj, s úgy járulj a szent asztalhoz. Úzz el minden kétséget lelkedből, hadd töltsd azt be egészen az örök élet boldog reménységé!

Ima: Örvendező szívvel dicsérlek Téged, életnek Királya, Felséges Isten! Dicsérlek, mert erősebb vagy, mint a bűn, hatalmasabb, mint a halál. Van hatalmad nemcsak teremteni, de újra teremteni, új életet adni! Áldott légy, hogy e hatalmatod kegyelmesen kijelentetted Szent Fiad dicső feltámadásában. Atyám! Engedd, hogy teljes hittel átadhassam magam ez élő Üdvözítőnek, hogy Vele együtt haljak meg a bűnnek, s Vele együtt támadjak fel az új életre. Vedd el a haláltól való minden félelmemet s tápláld bennem az örök élet reménységét a Te Igéd által, amely a szent ünnepekben hirdettetik, s ama szent jegyek által, amelyekben szent asztalodnál részesülök.

(Forgács Gyula: Lelki próba, Kaposvár, 1921.)

Mit is jelent a presbiteri hivatás mai világunkban?

A kérdés számomra a közelmúltban vetődött föl komoly formában.

Körülnézve, idősebb emberek alkotják. Ezért nem meglepő az, ha a presbitérium, mint egyfajta „senior” előjáróság, még inkább az idősebb korosztályon alapszik. Ők azok, akik nagyobb élettapasztalattal, megfontoltabb döntésekkel tudják támogatni a lelkipásztort. Mindez jól is van így.

Úgy gondolom azonban, hogy hasonló módon fontos a fiatalabb munkatársak bekerülése is ebbe a szolgálatba. A generációk szeretetben való együttműködésének szép példája lehet, ha a gyülekezetek vezető testületeiben megvalósul ez az együttműködés.

A rendszerváltást megelőző esztendőkből jóval kevesebb volt a fiatal egy-egy gyülekezetben. Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy még kissé el is különült az „ifi” a teljes közösségen belül. Mostanra azonban megváltozott a helyzet. Istennek hála, a gyülekezetekben jelentősen megnőtt ennek a korosztálynak a létszáma.

A mi gyülekezetünkben a változás első jelei a vasárnapi iskolások voltak. Jól emlékszem, hogy először csak egy kicsi csoport óvatosságot mutatott be vasárnap délelőtt a gyerektérben. Ezzel párhuzamosan elkezdődött az iskolai hittan oktatása is. Néhány év alatt Isten megadta a növekedést, amit azon veszünk észre, hogy vasárnaponként már több gyer-

Presbiterség – ma

mekcsoportnak kell helyet biztosítani, a nyári táborokban pedig nagyobb befogadást helyszíneket keresünk. A kis-ifjúsági kör már két külön időpontot szervez a maga számára.

Ebben a folyamatban kerülhettem be először a pótpresbiterek közé, majd a tényleges helyek megürülésével a presbitériumba. A mi gyülekeztünkben régebbi hagyomány volt a hármas gondnoki rendszer. Ezt élesztette újra lelkipásztorunk azzal, hogy ismét betöltötte a főgondnoki, a gazdasági és a missziói gondnok feladatkeretét.

Itt kanyarodnék vissza az első gondolathoz azzal, hogy a generációk együttműködése megvalósulhat, sőt gyümölcsözhet. Főgondnokunk az idősebb tapasztalatával szolgál a testületben, mi pedig, gazdasági gondnoktársammal a fiatalabb korosztályt képviseljük. A legfontosabb azonban az, hogy az egész presbitériumban, sőt a teljes gyülekezetben csapatmunka alakuljon ki. Ez a feltétele annak, hogy a különböző munkaágak ne magukra maradvá vergődjenek, hanem eredményesen munkálkodhassanak.

Ilyen módon valósul meg egy-egy gyermektábor előkészítése, ahol a csoportokat fiatal gyermekmunkások vezetik, de a főzésben nagy gyakorlatú asszony testvérek vállalják az oroszlánrészt. Mindannyian örömmel emlékezünk a közös gyülekezeti hétvé-

gékre, melyeken bőséges lehetőség nyílik a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére. Városi gyülekezetként egy-egy közös kirándulás is sok jó lehetőséget rejt a közösség számára.

Gyülekezetünkben nagyon fontos szolgálati ágga fejlődött, hogy az istentiszteleteken a lekió felolvasását és az imádságot egy-egy presbiter, vagy gyülekezeti munkás vállalja. Ebben a tekintetben is nagyon jó megtapasztalni, átélni a különböző generációk közös szolgálatát.

Hasonlóan sokat jelent a közösség számára a gyülekezeti énekár munkája. A próbák, a felkészülés egy-egy alkalomra egyaránt fontos a kórusnak, és az egész gyülekezetnek.

A gyermekdelutánok közös előkészítése és lebonyolítása is a különböző korosztályok együttműködésével valósul meg.

Nagyon fontos feladat még előttünk, hogy a gyülekezet idős tagjaival való kapcsolattartást fejlesszük. A látogatások, a karácsonyi csomagok küldése is ezt a célt szolgálja.

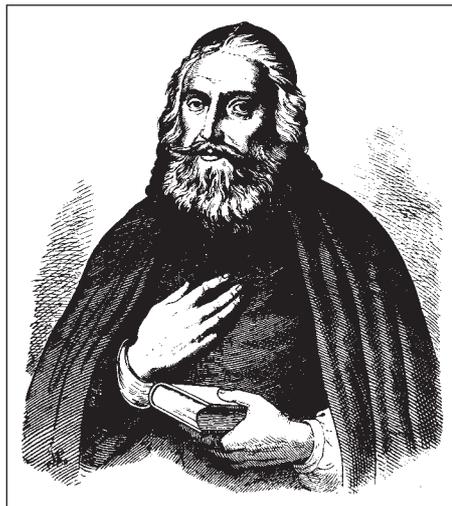
Missziói gondnökként úgy érzem, hogy ez a közös munkálkodás, a táborok, kirándulások legalább annyira építik a közösséget, mint a templomi együttlétek, bibliaórák. Komoly vágyunk az, hogy ezeket a munkaágakat fejlesszük, és mind többen vegyenek részt a közös tevékenységekben, a közös lelki templom építésében.

Pálóczy Attila

Budapest, Pozsonyi úti Egyházközség

Hitünk vértanúi és hitvallói 325 éve

Az idős esztergomi érsek, Szelepcsényi, ki nagy kegyben állott mind a király, mind a katolikus mágnások előtt, s ki egyszersmind elnöke volt a Pozsonyban összeült rendkívüli törvényszéknek, megidézttette ide az or-

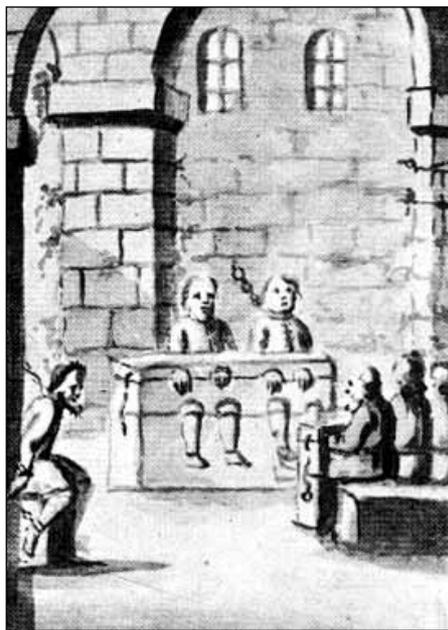

Harsányi István,
rimaszombati református lelkész

szág összes protestáns lelkészeit, több iskolatanítót, sőt néhány egyházfit és deákat is. Ezen idézéskor Szécsényi György győri püspököt kérdezték az udvarában levő főemberek: mit akarnak ezen sok lelkész idézésével, holott maguk a püspök urak is igen jól tudják, hogy ezek az összeesküvés ügyében ártatlanok, azon választ adá a püspök: „*Mi most a magyarországi evangélikusok számára egy oly hurkot készítettünk, melyet, ha nyakukba rántathatunk, soha többé az evangéliomi valás lábára nem áll.*”

A kitűzött időre, március 5-ére megjelent körülbelül 200 ágostai és 57 helvét hitvallású egyházi hivatalnok, közöttük több esperes és superintendens, és pedig nemcsak a Leopold kormánya alatt álló területről, de néhányan a török hatósághoz tartozó megyékből is – teljes tudatával ártatlanságuknak. A törvényszék ezúttal is csupa katolikus tagokból állott. Nádasdy titkáranak, Vithnyédi Istvánnak két levelére alapították azon vádat, miszerint a protestáns lelkészek mindnyájan részesei voltak a király ellen szőtt összeesküvésnek. A vádlottak ügyvédei úgyszólván kézzelfoghatólag kiderítették védeneciknek ártatlanságát, és kimutatták, hogy ezen egész eljárás csak állok fogás ellenségeik részéről. Sőt a törvényszék két tagja is, jelesen gróf Forgách Ádám és Zichy István elég

lelkiismeretesek és bátrak voltak nyilvánítani, hogy a lelkészeket az összeesküvés bűne nem terheli... Az érsek elrendelte, hogy a perokmányokból mindkét gróf nyilatkozata kitoröltessék. Felületes vizsgálatok és tárgyalások közben egy hónap elteltén, ekkor a törvényszék tagjai, kik egy személyben vádlók, tanúk és bírák voltak, berekeszték az okmányokat április 4-én, és kimondották, de anélkül, hogy a vádlottak egyenként ki lettek volna hallgatva, az összes jelenvolt lelkészekre és tanítókra a kárhuzató ítéletet,

Lipótvári „csendélet”

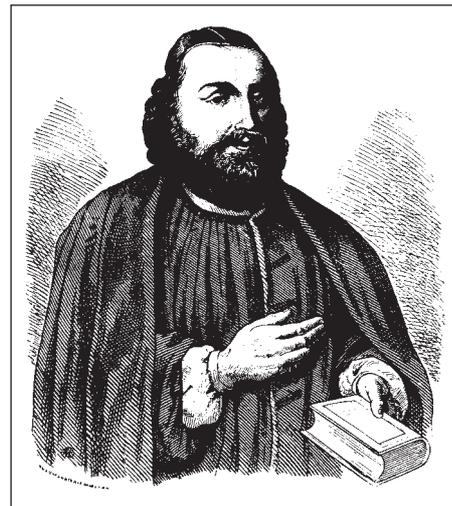
mely így hangzott: „*Fej-, jószág- és becsületvesztés.*”

Azonban a bírák ez alkalommal sem célozták komolyan e büntető ítélet végrehajtását; céljuk csak az volt, hogy azáltal az ártatlanul vádlottakat megrémítsék. Valamint

Lipótvári fogság

az elébb idézett 33 lelkésznek, úgy ezeknek eléjük adatott a reversalis, melynél fogva vagy kötelezzék magukat lelkési hivatalok letetésére, megfogadván egyszersmind, hogy lelkési tisztet többé sem nyilvánosan, sem

Séllyei István,
pápai református lelkész és superintendens

titokban nem végzendenek, vagy menjenek önként számkivetésbe. Ily feltétel mellett szabad az út előttük. Részben sikerült a csel-fogás, mert találkoztak némelyek, kik aláírták a reversalist és kiköltöztek hazájokból; de azonban a legnagyobb rész állhatatos maradt, legtöbben ártatlanságuk érzetében határozottan megtagadták a reversalis aláírását, nem akarván önmaguk bűnösöknek nyilvánítani magukat; de meg az ige hirdetői úgy vélekedtek, hogy kárhuzatraméltó árulást követnének el Krisztus egyháza irányában, ha ők a vezérletükre bízott népet elhagynák, ha a juhokat ahelyett, hogy legeltetnék, a farkasok szabad szákmányául engednék. Hasztalan volt bármi fenyegetés és bántalmazás.

De másrésztől hasztalan a lelkipásztor nélkül maradt gyülekezetek esedezése is lelkészeik szabadon bocsátatása érdekében. Gróf Forgách, kinek közbenjárásáért esedeztek a gyülekezetek, egyizben így válaszola: „*Hagyjatok engem békén, az Istenre kérek, mert bizony magam sem vagyok biztos, ha érettetek a számat csak felnyitom is, nem fognak-e azonnal lázadónak nyilvánítani és bebörtönöztetni.*”

Az említett 1674. év március 5-ikétől május 29-éig nem szüntek meg a kísérletek soha, a lelkészeket a reversalis aláírására bírandók.

(Folytatás a 6. oldalon)

(Folytatás az 5. oldalról)

Többen, kik hitbuzgóságukban készek lettek volna a halállal is szembeszállni, végre belefáradtak a tartós zaklatásokba és megtántorodtak. Távol legyen, hogy elítéljük őket, inkább fohászodjunk fel: „Uram, erősíts minket hitünkben!” De annál inkább *méltók csodálkozásunkra azon hőslélkéek, kik hitükben híven megállottak. „Miért nem akartok ti aláírni?” – kérde Kollonics püspök a pápai superintendenst, Séllyey Istvánt. „Mert nem lettünk semmi bizonyíték által meggyőzve, hangzott a válasz; el vagyunk ítélve, az igaz, de arra nem vagyunk kötelesek, hogy az ellenünkben egész jogtalanul és méltánytalanul hozott ítélethez helyeslésünkkel járuljunk. Különben is ezzel az aláírással csak arra néznek, hogy mi egynéhányan eladnók vallásunknak és országunknak szabadságát, melyet a mi eleink sok vérök hullásával kerestek, és elviselhetetlen iga alá vessük mind eklézsiáinkat, mind országunkat. Isten mentsen, hogy a mi igaz és tiszta vallásunkat aláírásunkkal megsemmisítsük e hazában, hogy azt gyűlöltté tegyünk ellenségeink előtt, és okot szolgáltatassunk nekik vallásunk megvetésére és ócsárlására.”*

De ezen igazságos mentegődések semmit sem használtak. Mindazok ellen, kik a reversalist május 29-éig alá nem írták, szigorúbb rendszabályokat alkalmaztak. Mindannyian kegyetlen fogságra ítéltettek s különféle börtönökbe széthurcoltattak. Huszan közülük a komáromi várba, nyolcan Sárvárra, öten Berencsre, tizenkilencen Lipótvárba vitettek, többen pedig, köztük Harsányi István superintendens is, eleinte Pozsonyban zártattak el, de miután a jezsuiták folytonos térítési kísérletei, a különféle kecsgetések és fenyegetések egészen eredménytelenül maradtak, ezek is elvitettek részint az előbb említett börtönökbe, részint Kapuvárra s a primásnak Pozsony mellett levő eberhardi várába. Ez utóbbi helyen sokszor maga a primás, Szelepcsényi sem átalotta az ártatlan szenvedőket nyomorgatni. Például vendégségek alkalmával többször felhívatták és gúnyolják őket, és midőn ezek újból és újból eléjük tett reversalisok aláírását megtagadták, személyesen is bántalmazta, pörölyjel és fejszével egyberontá őket. Egy ily alkalommal olyat ütött dühében Némethy István lelkész karjára, hogy ez emiatt majd örökre nyomorék lett.

Igy szenvedtek e buzgó keresztyének a különféle börtönökben körülbelül egy évig, melynek eltelte után következtek még borzasztóbb dolgok. De szóljunk előbb a börtönökben átszenvedett nyomorokról, s majd azután elkisérrendjük a szerencsétleneket a gályarabságba vezető szenvedésteli útjukban.

(Farkas József: Elbeszélések, 1869)

KÖZGYŰLÉSI

Balla Tibor elnök köszöntőt mond

1/2000. Kgy.

A Közgyűlés Isten iránti hálával és minden munkatárs iránti köszönettel megállapítja, hogy a Szövetség munkája 1999-ben az Alapszabálynak és egyéb szabályzatoknak megfelelően folyt. Örömmel rögzíti, hogy a Szövetség egyházi és társadalmi környezetében sok hasznos munkát végzett, és ezzel a Szövetség megbecsülését növelte. Ugyanakkor megállapítja, hogy belső növekedés alig volt, sem taglétszámban – és amennyire ez lemérhető – hitben és szolgálatban sem fejlődött kellőképpen a Szövetség. Ezért a Közgyűlés az Elnökség feladatául adja, hogy különösen az új és fiatal presbiterek között ismertesse meg a Szövetséget, minél többeket hívjon sorra és különös gonddal foglalkozzék a presbiterek hitének ébresztésével és erősítésével. Legyen minden presbiter gyűlekezete, környezete misszionáriusa. Az Elnökség adjon ki egy szórólapot, amelyben az Alapszabály fontosabb részei, a Szövetség tevékenységei szerepelnek. Felkér minden tagot, hogy ebben személyesen működjenek közre. Teremtsen jó fészket a gyülekezetben a hívek számára, kis közösségek, beszélgetős bibliaórák és egyéb formák megteremtésével, megerősítésével. Ebben nyújtson segítséget az Elnökség a Lelkészegegyülettel együttműködve.

2/2000. Kgy.

Új főfoglalkozású adminisztrátor beállítása nyomán a tisztségviselők építsenek ki szorosabb kapcsolatot a területi szervezetekkel, segítsék elő új területi szervezetek létrejöttét. Különösen használják ki erre az év végén esedékes területi tisztújítást.

3/2000. Kgy.

Vegye fel az Elnökség a kapcsolatot a hasonló egyházi jellegű társadalmi szervezetekkel, amint ez a munkaprogramban is szerepel. Építsen ki a képzés területén kapcsolatot a Holland–Magyar Oktatás-közvetítő Központtal.

4/2000. Kgy.

Egyetért azzal, hogy a presbiterképzés további programját átdolgozzák, amelyben figyelembe kell venni a Hollandiában tanultakat és az ott kiképzettek hazai gyakorlatban kipróbált véleményét. A kiképzetteken számon kell kérni elutazásuk előtt tett vállalásukat. Egyidejűleg köszönetet mond a Fundament Alapítványnak a támogatásért és kéri, hogy azt sem anyagiakban, sem ismeretben továbbra se vonja meg Szövetségüinktől.

5/2000. Kgy.

A Közgyűlés a területi szervezet és az Elnökség javaslatára elfogadja, hogy Baranyai Ferenc bicskei, id. Keresztes Sándor bicskei, Kun Andrásné bicskei, Nagy Sándor bicskei, Kis Böndi János nyíregyházi, Turbucz István alcsútdobozai, dr. Bódy Zoltánné debrecen-nagyerdei, Kiss József debrecen-nagyerdei, Németh Endre debrecen-nagyerdei egyházközségekbe tartozó tagjainkat, mivel ilyen irányú kéréssel éltek, a 2001. évi általános tisztújításig a rendes tagsági előírások alól felmenti.

Egyben felhatalmazza az Elnökséget, hogy a tagok kérésére, illetve a területi

HATÁROZATOK – 2000.

szervezetek javaslatára ugyanilyen felmentést – utólagos beszámolási kötelezettség mellett – megadjon.

Felszólítja az Elnökséget, hogy a 2001. évi közgyűlés elé terjesszen olyan Alapszabály-módosítást, amely a presbitériumokból kimaradó tagok tagságának kérését rendezi.

6/2000. Kgy.

A Közgyűlés a Szövetség tiszteletbeli tagjává választja *Benedek Károly* testvérünket, aki a debrecen-nagyerdei gyülekezetben Szövetségünk ügyeit olyan tevékenyen intézte, hogy a legnagyobb tagságunk ebben a gyülekezetben van. Ezenkívül, mint a "Legszebb templomkert" pályázatok bírálóbizottságának elnöke és a Számvizsgáló Bizottság tagja igen alapos, sok fáradtsággal járó, gondos munkát végzett.

Tiszteletbeli tagjává választja *Kovács Pétert*, a Szövetség első főtitkárát, aki nemcsak főtitkársága idején, hanem azóta is tevékenyen részt vett Szövetségünk munkájában előadásokkal, bizonyosságtételekkel és pénzügyi kérdésekben tett javaslataival.

7/2000. Kgy.

A Számvizsgáló Bizottság jelentése alapján a Szövetség 1999. évi zárószámadását 4 963 411 Ft bevételi és 6 318 876 Ft kiadási összeggel, 982 413 Ft vagyoneértékkel – melyből 51 807 Ft pénztárban, 816 556 Ft folyószámlán (ebből lekötve 560 000 Ft), 114 050 Ft készletértékben van, elfogadja, és az illetékeseknek a felmentést megadja.

8/2000. Kgy.

Az Elnökség előterjesztésére elfogadja a Szövetség számviteli politikáját és azt 2000. január 1-jei hatállyal bevezetni rendeli.

9/2000. Kgy.

Köszönetet mond az MRE Zsinatának, az Országgyűlés Társadalmi Szervezetek Bizottságának, a Dunamelléki Református Egyházkerületnek, a Budapest-Budahegyvidéki Egyházközségnek, valamint számos tagunknak pénzbeli és egyéb támogatásért, és kéri, hogy továbbra is támogassák Szövetségünket.

10/2000. Kgy.

A Szövetség 2000. évi költségvetését az abban foglalt tiszteletdíjakkal, munkabé-

rekkel és segélyekkel 9 250 000 Ft bevételi és 9 250 000 Ft kiadási összeggel elfogadja. Egyben elhatározza, hogy a 2001. évi rendes közgyűlésig a rendes tagsági díjat évi 580 Ft-ban, a Presbiter című lap előfizetési díját évi 420 Ft-ban állapítja meg.

Csete Szemesi István jugoszláviai püspök

11/2000. Kgy.

Egyetért az Elnökség által benyújtott pályázatokkal.

12/2000. Kgy.

A Szövetség 2000. évre szóló munkatervét elfogadja, és az abban foglaltak végrehajtását a felelősök köteleességévé teszi.

13/2000. Kgy.

A 2001. évi tisztújító közgyűlésre a következő jelölőbizottságot választja:

Elnök: *dr. Ritoók Pál* főtitkár,
tagok: *Bana Gábor* pécs-belvárosi,
Nagy Lajos debrecen-kistemplomi,
Kurucz Árpád balatonkenesei,
Sohajda Péter sátoraljaújhelyi gyülekezeti presbiter.

14/2000. Kgy.

A Közgyűlés köszönetet mond a Presbiter című lap szerkesztőbizottságának és különösen *Békefy Lajos* lelkipásztor, felelős szerkesztőnek, a Presbiter sokak által elismert magas színvonaláért és kéri a szerkesztőbizottságot, hogy abból ne engedjen, sőt inkább emelje azt. Örömmel nyugtázza, hogy az új nyomdával, a Százszorszép Kiadó és Nyomda Kft.-vel jó kapcsolat alakult ki. Gyógyulást, testi-lelki egészséget kíván *Kovács Gábor* úrnak, aki súlyos műtéten esett át, és aki hosszú éveken át segítette a Presbiter jó esztétikai megjelenését is.

15/2000. Kgy.

A Közgyűlés felhívja minden tagját, de felhív minden magyar református presbitert is, hogy a Magyar Reformátusok IV. Világtalálkozója alkalmainak előkészítésében, lebonyolításában mind gyülekezetében, mind az ezzel kapcsolatos egyházi rendezvényeken tevékenyen vegyen részt. Ragadja meg az alkalmat arra, hogy minden református magyarban tudatosítsa:

**NINCS MÁSBAN
MEGMARADÁSUNK,
CSAK JÉZUS KRISZTUSBAN!**

A résztvevők csoportja a díszteremben

Presbiter a 301-es parcellában

Pógyor István (1902-1953)

Református egyházunk a 2000. évet megújított presbitériumokkal kezdi. *Nem szabad azonban megfélekedezni azokról a presbiterekről, akik börtönbüntetést szenvedtek koncepciós perek következtében.* Közülük nem kevesen életüket börtönben fejezték be, vagy az ott elszünetelték következtében hunytak el. Református egyházunknak minden bizonnyal az ilyen emberek elvesztése, vagy lakóhelyükről való elűzése okozta az egyik igen nagy veszteséget. Az ilyen sors nemcsak őket magukat, de családjukat is erősen érintette. Hány asszony ment tönkre, vagy hordozott egész életen át nagy sebeket. Gyermekük „megkülönböztetett bánásmódban” részesültek, a tanulni vágyók magasabb iskolákba nem nyertek felvételt, vagy csak úgy, ha előbb munkásként dolgoztak valamilyen szakmában. Sorolhatnánk szinte végtelenül ennek az egyházához hűséges rétegnek nem eléggé méltányolt szenvedését, most azonban példaként ismerjük meg annak, illetve azoknak sorsát, akik börtönben haltak meg, vagy annak következtében lettek áldozattá. Ilyen sorsa volt a Keresztény Ifjúsági Egyesület vezetőinek: *Pógyor Istvánnak, gróf Teleki Lászlónak és Szondi Bélának.* Közülük gróf Teleki László egyházmegyei gondnok is volt.

Pógyor István 1902-ben született Sárosoroziban 15 gyermekes családban. A faluban sokat tartózkodott Lukács Sarolta, a Vöröskereszt elnöke, és felfigyelt az élénk eszű és mozgékony fiúra, szorgalmazta Budapesten való tanulását. Itt kereskedelmi érettségit szerzett, és mivel akkor a KIE a templomok előtt „kellemes vasárnap délutánokra” röpcédulákon és személyes megszólítással hívogatta a fiatalokat, így került be ő is KIE közösségébe. Magyarcsy Béla az akkori ifjúsági titkár korán felfigyelt rá, s előbb megbízta a Kálvin téri KIE megszervezésével, majd külföldi tanulmányútra küldte. Három évet töltött Németországban (Stuttgart és Dessau), majd egy évre az USA-ban, Springfieldben levő titkárképző iskolában, így ő lett a legjobban képzett ifjúsági munkás, és amikor Töltéssy Zoltán 1932-ben elhunyt, *őt választották meg a KIE nemzeti titkárává.*

Pógyor István titkársága idején ismerte el a református egyház legfőbb intézkedő szerve, az Egyetemes Konvent a KIE református ágát a maga munkájának, és választotta meg *Dobos Károlyt* ifjúsági lelkésszé, és alkalmazta Kovács Péter földműves titkárt.

1935-ben megépült a dunavecsei KIE nyári tábor, ahol nemzetközi fiúkonferenciák is voltak (1936 és 1938). A KIE lapja, a Magyar Ifjúság Karácsony Sándor és Szondi Béla szerkesztésében 10 000 példányban jelenhetett meg. Felkarolta a KIE az 1936-ban Sárospatakon és 1938-ban Nagytarcsán megindult keresztyén népfőiskolák ügyét. Helyet adott a tanácskozássoknak, és a falusi KIE-ben feltűnt tanulni vágyó fiatalokat nagy számban küldte az 1950-ig kifejlődött 57 népfőiskolába. Pógyor István állandó kapcsolatban volt Szabó Zoltán és Újszászy Kálmán professzorokkal és Sztéhló Gábor nagytarcsai evangélikus lelkésszel, valamint dr. Mády Zoltán professzorral a népfőiskola ügyében. De kiépítette a kapcsolatokat a katolikus KALOT vezetőivel: Kerkai Jenő és P. Nagy Töhötöm szerzetesekkel is. 1941 májusában a KIE-ben úgy alakult meg a Népfőiskolai Tanács, hogy annak elnöke Szabó Zoltán sárospataki teológiai tanár, alelnöke pedig Kerkai Jenő, a KALOT főtitkára lett. A tanácsban két protestáns és két katolikus ifjúsági szervezet képviseltette magát. A KIE adta ki az első összefoglaló munkát a keresztyén jellegű népfőiskolákról.

Pógyor István és Teleki László vezetésével érték el, hogy *a Vas u. 2/c alatt megépülhessen a KIE modern székháza* úgy, hogy abban a protestáns tábortól püspökség is istentiszteleti helyet kapott a ma színháznak használt nagyteremben. 25 000 magyar fiatal székhá-

Egykori fotó

za volt ez mindaddig, amíg az államosítás mindent elvett. Berendezési tárgyainból ennyi mentődött meg: a teljesen tönkrement baracska templomba került a szószék és a templom padjai. Az akkor legmodernebb orgonája előbb a hangversenyrendezőkhöz került, majd a helyreállított hadházi gyülekezet vette használatba. A családos KIE-tagok balatonaligai üdülője is állami kézbe került. A KIE is, miként a többi egyesület is, „önként” mondta ki feloszlását. Ezzel azonban nem fejeződött be a KIE története, mert börtönbüntetésekkel folytatódott, majd pedig halállal.

A KIE házaiban üldözötteket, katonaszökevényeket és lengyel menekülteket mentő Pógyor Istvánt már 1946-ban eltávolították a KIE-től, és egy általa mentett cég tulajdonosai: Fleisch és Fischer textilüzletükben alkalmazták több KIE-taggal együtt kereskedősegédként. Ő közben továbbra is buzgó presbiter maradt a józsefvárosi gyülekezetnek, és tartotta kapcsolatait régi barátaival.

(Folytatás a 9. oldalon)

Emlékezők a 301-es parcellában. Elölről a második Kovács Bálint ny. lelkész

(Folytatás a 8. oldalról)

Ő javasolta, hogy az 1945 utáni ébredésben megerősödött gyülekezet válasszon még egy lelkészt Kováts István volt teológiai tanár személyében. Ezt azonban az illetékes hatóságok már nem hagyták jóvá. 1951 nyarán letartóztatták Teleki Lászlóval együtt, aki akkor már ki volt telepítve. Államellenes összeesküvés vádjával Pógyor István 15 éves, Teleki László 10 éves büntetést kapott. Előzőleg Szondi Bélát, a Magyar Ifjúság szerkesztőjét 5 évre ítélték.

Büntetésüket a Gyűjtőfogházban töltötték, ahol Pógyor István 1953. november 7-én (!) meghalt. Börtöntársai elbeszélése szerint valami „bűne” miatt egyhetes sötétzárkára ítélték, ahol kenyéren és vízen tengette napjait. A büntetés letöltése után valami gombócós ételt adtak neki, s attól felfúvódva, az amúgyis legyengült szervezet felmondta a szolgálatot. Zárkatársai szerint a munkában levőket a fegyőr figyelmeztette, búcsúzzanak el Pógyortól, mert nem sok ideje van. A hírek szerint elszállították a Szvetenai utcába, ahol dr. Kiss Ferenc professzor felismerte, de onnan gyorsan tovább vitték, és mint kiderült, a 301-es parcellában temették el. Évekig kérdeztük a temető hivatalában, hogy ott van-e eltemetve és hol. A válasz mindig az volt, itt van eltemetve, de nem mondhatjuk meg, hol! Csak 1989-ben, az Igazságügyi Minisztérium adta meg írásban, hogy a 301-es parcella I. sor 32. sír az övé. A KIE-seniorok itt tartottak istentiszteletet előbb, majd részére sírlemléket állítottunk. Általában november 7-én többen, még ma élő régi KIE-tagok kimegyünk sírjához, és Igével, imádsággal és virággal tisztelgünk emléke előtt. Egyébként szülőfaluja temploma falán emléktábla hirdeti áldozatos szolgáló életének emlékét!

Börtöntársa, Teleki László 1962-ben egy lengyelországi úton, mikor fiaival akart találkozni, feleségével együtt vonatszerencsétlenség áldozatai lettek. Az ő Gyömrőn való eltemetésüket az illetékesek engedélyezték.

Nem tudom, hogy Pógyor Istvánon kívül hány református, esetleg köztük presbiter holtteste található a 301-es vagy a 298-as és a többi parcellákban. Nagy Imre és titkára, Szilágyi József reformátusok voltak. Szilágyi egy kisfiát én temettem. A sok névtelenre emlékezzünk éppen úgy, mint az ismeretkre, és emléküik legyen szeretettel megőrizve szívünkben, még élő családtagjaiknak Isten adjon vigaszt. Teleki László fiai Svájcban élnek. Teleki László és Szondi Béla is, mint presbiterek megérdemlik, hogy egész egyházunk megbecsülje emléküket annak tudatában, hogy a legnehezebb időkben is voltak hűséges és életüket áldozatra adó szolgáltevőink!

Kováts Bálint
ny. lelképásztor

Kárpátalján jártam

Isten kegyelméből a budahegyvidéki gyülekezettel Kárpátalján tölthettem egy pár gyönyörű napot.

B. Szabó István lelképásztor Isten Igéjével és áldásával bocsátott el bennünket. Reggel 6 órakor indultunk el, és délután 2 óra körül érkeztünk meg Ungvárra. A vár és a város megtekintése után a szálláshelyünkre mentünk Nagyszőlősrre, ahol a gyülekezeti tagok nagy szeretettel fogadtak bennünket.

Másnap a tiszaujlaki Turul-madár megtekintése volt az első nagy élmény, amelyet II. Rákóczi Ferenc tiszteletére építettek. A legenda szerint egy Turul-madár a szájában vitt karddal mentette meg őt egy csatában, s ennek emlékére áll ez az emlékmű, amely hála Istennek, minden vihart kiállott, még a II. világháborút is.

Ezután Csetfalvára mentünk, ahol a 10 órai istentiszteleten vettünk részt. Utána még szeretetvendégségben részesítettek bennünket, pedig mindenüket elvitte az árvíz. Sok helyütt 2 méter magasan állt a víz, látszott ez a házak falain, amelyek nem dőltek össze, sőt, még a templomot is elöntötte!

Délután Beregszászon át közlekedve, a nagy történelmi múltú Munkács városa volt az úti célunk. A városnézés során megtekintettük Munkács várát, amelynek ormain Zrínyi Ilona nagy és hős lelke még ma is ott jár talán, és védi azt, mint akkor, hajdanán 3 éven át dacolva a császári önkénnyel, Karaffa tábornokkal. A vár falán dombormű látható, amelyen ez a felirat áll: Vándor, ki itt jársz, mormolj el egy imát, ruszin, magyar, horvát.

Maga a vár kimondhatatlan nagy élmény volt számomra! Örök hála és dicsőség érte Istennek, hogy megengedhette nekem érnem és látnom ezt! Utána megtekintettük Munkácsy Mihály festőművész házát, azt követően pedig a Rákóczi-kastélyt, amely a maga 120 centi vastagságú falával az 1400-as években épült, ma zeneiskola működik benne. A nap végén a nagyszőlősi fogadógyülekezet istentiszteletén vettünk részt.

Harmadnap a Fekete-hegyeken keresztül a Tatár-hágó volt az úti cél. A Vihorlát hegyvonulatán, a Perényiek birtokán haladtunk át. Ezt azért kell megemlíteni, mert tőlük származik a Döbrentei Kódex, és állítólag ők adták ki az első protestáns jellegű Bibliát is. Utunk során élénk tá-

rultak a Máramarosi-medence legszebb tájai a hegyekkel, a királyházi és a huszti vár romjaival.

A técsői templom és parókia megtekintése során megcsodálhattuk azt az úriszentvacsorai tálat és kelyhet, amely 1050-ben készült, és amelyet még ma is használnak a sákramentum kiszolgálásakor.

Técsőből a Tisza partján mentünk tovább a Tatár-hágóra. Tiszabogdánynál megnéztük a két Tisza összefolyását, majd útban visszafelé a szállásunkra, a viski templomot, ahonnan Rákóczi György indult harcba a lengyel trónért, amely kudarcra végződött, s cserébe a lengyelek porig rombolták a falut. Most az idén a Tisza döntötte romba 90%-át, de a református templom szépsége kárpótolt bennünket a falu árvíz sújtotta látványáért.

A negyedik nap első programjaként a huszti templomot néztük meg, amely az 1200-as években épült. Itt már az 1550. évben Huszti Tamás prédikátor református istentiszteletet tartott.

A Keleti-Beszékidek vonulatain mentünk tovább Várirra. Innen indult el Esze Tamás Lengyelországba II. Rákóczi Ferencért, itt kezdődött el a Rákóczi-féle szabadságharc, és itt is fejeződött be. Itt búcsúzott el a magyar néptől, s egy marék anyaföldet víve magával, ezeket mondta: Ez lesz a második imádságos könyvem. Ez előtt fogom kérni Istent, segítse meg magyar népemet, jóllehet, én nem látom többet e hazát! Bercsényi vert seregével innen indult el a bujdosásba.

Ezután utazásunk valódi céljához, a Vercekei-hágóhoz, történelmi múltunk első nagy-nagy helyszínére indultunk.

Az a fenséges látvány, ami ott élénk tárt, oly szent áhítatot parancsolt, hogy csak néztünk néma csendben, nem mertünk megszólalni sem! Ezt elmondani, szóval leírni nem lehet, ezt látni kell! Ilyet Isten csak jókedvében teremthetett, nem csoda, hogy Árpád apánknak annyira megtetszett. Az oltár feldíszítésével és nemzeti színiünk szalagjával ellátva, elénekeltük a Himnuszt, majd utána a Szózatot is. Azt hiszem, ez volt életem egyik legnagyobb élménye!

Az utolsó nap Nagydobronyban ért, ahol 179 gyermek 6–10 évesek, hitoktatáson vettek részt a református templomban.

(Folytatás a 10. oldalon)

(Folytatás a 9. oldalról)

Zákeus történetét vették éppen, *Horkai* püspök úr ki is kérdezte őket, és feleltek is neki szépen.

A szomorú élményeket az úti beszámoló végére hagytam.

Szólván megtekintettük a 3 napos málenkij robotra elhurcolt magyar és más nemzetiségű rabok emlékművét. Embertelen körülmények között 30 ezer ember börtöne, körülbelül felének a sírhelye is lett ez.

Utunk során láttuk a Tisza és mellékfolyói által okozott árvízi károk nyomait: az elsodort hidakat és utakat, a rombadőlt házakat, hegyoldalakat leomolva. Szörnyű látvány volt ez! Életek munkája percek alatt tönkrement! De legszörnyűbb volt az éhes gyerekek látványa! Órákig vártak az autóbuszunknál, hogy egy kis kenyert kapjanak, de nem ették meg, amit kaptak tőlünk, hanem vitték haza megosztani a családdal. Ebben a nagy természeti csapásban az a legfelemelőbb érzés, hogy erős hittel viselik el, azt mondják, Isten megbüntette őket, de meg is fogja segíteni, csak azt kéri, hogy imádkozzunk érettük, és ne feledjük el őket.

Befejezésül arra kérem református testvéreimet, akik olvassák e sorokat, hogy minden nap mondjanak el értük egy imát, és kérjék Istent, segítse meg őket, a kárpátjaiakat. Ezt teszem én is.

Fekete Józsefné
Rákoshegy

Ezt tettem érted

Zinzendorf a 18. században élt, nagy keresztyén személyiség volt. Úgy lett keresztyén, hogy elment egy képtárba, s ott megállt a Krisztus keresztjét ábrázoló kép előtt. E kép alatt felírás volt: „Én ezt tettem érted, te mit tettél értem?” – Ez az ember egy teljes napon át nézte a képet, amikor felszólították: „Tessék távozni, mert zárunk!” De miközben ezt a képet nézte, találkozott Jézussal. Ő valamit megértett a kép nézése közben abból, hogy Krisztus számára mit adhat. Nézés közben lelke megnyílt a befogadásra.

Szathmáry Sándor

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztő: Helyettes szerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadó:	Főszerkesztő: DR. PAVÁNY LÁSZLÓ Főszerkesztő-helyettes: SZÉKELY ZSÓFIA	A Magyar Presbiter az Országos Református Presbiteri Szövetség lapja. A lap a Magyar Református Egyház köznevelési és kulturális feladatainak szolgálatára szolgál. A lap a Magyar Református Egyház köznevelési és kulturális feladatainak szolgálatára szolgál.
---	---	---

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

Magyar Presbiter, 1930. április

„A magyar református egyház sajtó sebei és kívánságai” címmel közli lapunk *dr. Csikesz Sándor* professzor beszédét – amelyet a Diósgyőri Országos Presbiteri Értekezleten mondott el.

„A legbiztosabb sereg a presbiterek serege” – mondta a professzor ezen az értekezleten. „*Igazi derékhad*”-nak nevezte a Magyar Református Egyház presbitereinek közösségét hátainkon belül és kívül. „A presbiter a református egyház tisztje” – (nem pedig „közlegény”-e) –, ezért *elől kell járnia gyülekezetének minden szolgálatában!* Így mutathat példát Testvéreinek Isten gyermekeinek közösségében.

E szolgálatok végzésére rengeteg lehetőség van – használjuk ezt ki saját gyülekezeteinkben! (misszió, családlátogatás, ifjúsági és gyermekmunka, szeretetszolgálat, sajtó- és iratterjesztés stb.).

*

Benkő István lelképásztor megrendítő bizonyágtétele a „*Presbiterek a fronton*” című rovatban olvasható, „*A sír szélén*” című cikkében.

A leányuk koporsója mellett álló gyászoló és megrendült szülők tesznek bizonyágot az Élet Fejedelmébe vetett hitükről – az örök élet reménységéről –, amikor együtt éneklük a végtisztességtévő gyülekezettel – sőt! – ők kezdik az éneket a Feltámadott Jézusról: „Nincs már szívem félelmére,

Nézni sírom fenekére...” (347. é./3. v.)

*

„Ahogy a presbiterek látják” című rovatukban *dr. Tasnádi Nagy András* felszólalását közli a lap, amelyet egy szeretetvendégségen mondott el 1930. febr. 9-én.

„*Mire van szüksége egyházunknak?*” – kérdezi – és mindjárt válaszol is rá: „A mi egyházunknak *hitvalló, bizonyágtévő, példaadó presbiterekre, ... parochiális tanácsosokra van szüksége*”, akik meghallják és meg is cselekszik Mesterük parancsát:

„*Úgy tündököljék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy látván a ti jó cselekedeteiteket, dicsőítsék a ti Mennyei Atyátokat.*” (Mt. 5,16) – Akik így élnek és szolgálnak – azokra mindig érvényes lesz Mesterük megállapítása, sőt dicsérete: „*Ti vagytok a világ világossága.*” (Mt 5,14/a)

Isten kegyelme segítsen arra mindnyájunkat, hogy így tölthessük be presbiteri tisztünket! Ez a száma közli azon református egyházközsegek presbitériumainak *névsorát*, amelyek a közelmúltban léptek be az *Országos Presbiteri Szövetség nagy családjába*.

Pintér Mihály

b. o. lelkész, könyvtáros
(Ráday-Gyűjtemény)

Tanuljunk másoktól!

Teréz anya nyolc „parancsolata”

1. **Amit évek hosszú során felépítettél, egy másodperc alatt rombadőlhet.**
Ne törődj vele! Te csak építs!
2. **Ha valakinek segítesz, furcsán néznek rád az emberek.**
Ne törődj vele! Te csak segíts annak, akinek szüksége van rád!
3. **Ha mindent megteszel a világért, helyébe rúgást fogsz kapni.**
Ne törődj vele! Te csak tedd, ami tőled telik!
4. **Azt a jót, amit ma cselekszel, holnapra elfelejtik.**
Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!
5. **A becsületesség, a tisztesség és az igazmondás támadhatóvá tesz.**
Ne törődj vele! Te csak légy becsületes, tisztességes és őszinte!
6. **Az emberek ésszerűtlenül gondolkodnak, helytelenül cselekszenek és önzők.**
Ne törődj vele! Te csak szeresd felebarátodat!
7. **Ha jót teszel, azt mások úgy tekintik, hogy hátsó szándék vezet.**
Ne törődj vele! Te csak tedd a jót!
8. **Ha ezek a céljaid vezérelnek, hamis barátaid és igaz ellenségeid lesznek.**
Ne törődj vele! Te csak kövesd céljaidat!

Körzeti presbiteri konferencia Nyírbátorban

Március 25-én már másodszor gyűltek össze a Nagykálló és Nyírbátor közelében lévő egyházközségek presbiteri körzeti presbiteri konferenciára. A konferenciát a gyönyörű késő gótikus templomban *Sipos Kund Kötöny* esperes áhítata nyitotta meg az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv 5. részének 1–11. verse alapján. Sokunkat az a gondolat ragadott meg, hogy vajon mi mit szólnánk, ha feleségünk, gyermekünk, unokánk olyan félszívvel szeretnének minket, ahogy Anániás és Safira szerette az Urat, vagy ahogy sok presbiter, egyháztag szereti Jézust. Az áhítatot követően *Tárnok Ferenc* nyírbátori lelkipásztor ismertette a templom történetét, a Báthory-család néhány, a templom és a gyülekezet történetével összefüggő alakjának életét. A konferencia mintegy hatvan

résztevője (tíz gyülekezetből) ezután átvonult a szép gyülekezeti terembe, ahol énektanulás után meghallgatta *Tárnok Ferenc* előadását *Jézus és a presbiter* címmel, amelynek bibliai alapjául a csodálatos halogás történetét és Péternek a presbitertársaihoz intézett üzenetét vette. *Horváth György* nagykállói lelkipásztor arról tartott előadást, hogy mit jelent keresztyén magyarnak lenni. Ebben a történelmi és a személyes választ is szükségesnek tartotta megfogalmazni, mert csak a kettő együtt ébreszti fel személyes, de ugyanakkor közösségi felelősségünket. Végül *dr. Ritoók Pál*, a Presbiteri Szövetség főtitkára arról szólt, hogy mit jelent magyar reformátusnak lenni. Személyes vallomásból kiindulva igyekezett a kérdésre általános választ adni: személyes kapcsolat Jézus

Krisztussal, ebből következő felelősség a közösségért, a kisebb közösségért, amelybe presbiternek választották és a nagyobb közösségért, amely a falut, a várost, a nemzetet jelenti, amelynek mint magyar reformátusok tagjai vagyunk. A jelenlévők ezután csoportos beszélgetés keretében előre megfogalmazott kérdőívet igyekeztek megválaszolni, amelynek eredményét összegyűjtve, a gyülekezetnek meg fogják küldeni. Végül *az egybegyűltek kimondták, hogy meg kívánják alakítani a Presbiteri Szövetség nyírségi területi szervezetét*, amelynek előkészítésére előkészítő bizottságot választottak.

A helybeli gyülekezet nőszövetségi szervezete gazdag szeretetvendégségen látta vendégül a konferencia résztvevőit.

Horváth György

Az idők tanúja

Hetvenedik házassági évforduló megünneplésére küldött meghívót *Kiss Sándor* presbiter s felesége, *Hadházy Erzsébet*.

E családi ünnepségre várták *Pál Csaba* református lelkipásztor urat, *Béres László* polgármester urat és a Hajdúhazáért Egyesület vezetőjét, *Bihari Béla* önkormányzati képviselőt.

Az ünnepelt gyermekei, unokái és ükunokái adtak jó hangulatot az eseménynek. Úgy jött el a nap – mondja *Kiss Sándor* bácsi –, hogy szeretett nagyszülők lettünk.

Idős *Kiss Sándor* bácsi, 1904. szeptember 24-én született Hajdúhadházon – nagy családu paraszti portán (mint a család negyedik gyermeke). Apja *Kiss Gergely* (1868–1960) presbiter. 14 hold szántóföldjén gazdálkodott, küzdve hat gyermek mindennapi kenyeréért. Isten velük volt, ha szükség vagy fogyatkozás jött a családra. Az Úr bölcs akarata szerint élt a család. *Kiss bácsi* a nagy tilalmak idején is keresztyén maradt. Feleségét, *Hadházy Erzsébet* is templomba menet ismerte meg, majd házasságot kötött 1930-ban. *Erzsike* néni hét gyermeknek adott életet. Ma már három fia és négy leánya él.

– Mint teherhajó a szélcsendben, lassú az öregedés – mondja *Kiss bácsi*, ő, aki valóban hívő, tudja, hogy egész életük Isten tenyerén van.

„Élvezd az életet feleségeddel együtt, akit szeretsz, múlandó életed napján,

amelyet Isten adott neked a nap alatt” Préd 9,9.

Sándor bácsi házában mindig a szeretetnek van igaza. Csak a jóra emlékezik – mert a hosszú élet ilyen, sok minden belefér. Mikor szól – csöndes simogatás a hangja –, remekül emlékező ember. – Éltem és láttam eleget – és tudja azt, hogy halála hozzátartozik az élethez. Ami rossz volt, minden lemállott mára, csak a hit, a remény, a szeretet, e három – ezek közül pedig a legnagyobb a szeretet, maradt meg számunkra.

Kiss bácsi és felesége 70 éve házасok.

A házassági évfordulót szép érzésekkel telve, a család és a meghívott vendégek szívből jövő szavakkal éltették. *Kiss bácsi* 96 éves, presbiter, idős korát feledve jut ma is el a templomba az éltető prédikációt hallgatni ötvenöt éve. Sok mindent elronthat az ember életében; de a házasságát nem – az nagyon jó! Ma is *Erzsikét* venném feleségül, mint hetven év óta mindig.

A Gondviselő gyermekeimen keresztül sok jót is adott már, „ezért magasztalom szent nevét”.

Tóth Károly
presbiter

Az ünnepelteket köszönti *Molnár Csilla* téglási lelkész

Lássunk tisztábban – éljünk előítéletmentesebben!

Izráel és Eklézsia (III.)

A megnyitott Szent Biblia

javítja meg a helyzetet.

Eme világban általa

mindenki oly boldog lehet...

(Ének a Bibliáról)

Mit tett Izráel a világtörténelem asztalára? Megszámálhatatlanul sok nép tűnt el nyomtalanul. Nagyok, érdekeiket fegyverekkel érvényesíteni tudók, világhódítók. Néhány csontdarab őrzi emléküket. Izráel kánaáni környezetében néhány piramis – bár az építészet csodái – szól Egyiptom több ezer éves létéről. Petra – a csodaváros – emlékeztet a nabateusok birodalmára. A lótenyésztés tanítja meg nekünk a hettita birodalom nevét. Karóránk emlékeztet a babiloni civilizáció és kultúra nagyságára. Semmi több. – Egykor félelmetes, irigyelt nagyhatalmak... Izráel adta a Bibliát. A világtörténelem hajtóerejét. Még a marxizmus-leninizmus sem tudott hatása alól szabadulni. A Biblia nem egyszerűen a világirodalom terméke. Olyan alaptörvény, mint a gravitáció, olyan elem, mint az oxigén, avagy a H₂O. Nélkülük, nélküle nem marad fenn az élet!

A tisztesség világában nemcsak az adományt becsülik, de az adakozót is. Ahhoz, hogy az adakozót becsülni tudjuk – ha van ilyen szándék –, meg kell ismerni az adományt!

1. **A Biblia által ismerhettük fel, hogy világunknak van Gazdája**, s azt, hogy tulajdonképpen kicsoda ez a Gazda. Pontosítva Jahve Úr Isten. Azonosíthattuk őt azzal, aki „kimondhatta”: Káoszról Kozmosz legyen. (Zűrzavarból ékes Rend.) Ezt a Rendet még ma sem tudjuk igazából rendszerezni – mert nemcsak szellemi, de fizikai képességeinket is meghaladja e feladat. S nem kell különösebb jóstehetség ahhoz, hogy az ember sohasem uralhatja – még csak elméleti rendszerezés szintjén sem – a Kozmoszt. Azt azonban tudhatjuk, hogy ennek van Alkotója, Gazdája, s Ő az „Uraknak Ura”. Ő „mondhatta ki”:

legyen világosság, s az is, hogy alkossunk embert. Ezzel egy egységes rendszerbe került, s abban él mind a Kozmosz, mind az emberi-isteni világtörténelem.

2. Ebből következik a **bibliai antropológia**. Azaz: az emberről szóló tanítás. (Óvodás szintre szűkíti és értelmétől végtelenen megfosztja e fogalmat az, aki pl. a biológia területére korlátozza az antropológia értelmét. Nem az embert alkotó mész, foszfor, víz stb. összessége adja az ember fogalmát és jelentőségét.)

Az ember – minden kivétel nélkül – Jahve Úr Isten „kép-viselője”, nagykövete ezen világon. Nem egy szám, nem egy névsor tagja, nem termelőeszköz, nem ágyúöntelék, nem szolgálta vagy nemes. Kivétel nélkül minden embernek Jahve Úr Istentől kapott hivatást kell teljesítenie. Erre utal Mózes 1. könyvének 1,26. verse. (A CELEM U-DÖMUT = ókori keleti diplomáciai és politikai kifejezés. Mind a mai napig él a nemzetközi gyakorlatban!) Ez a hivatás a teremtett világ kultúrálása = gondozása, Isten ajándékainak szétosztása, az örök igazság fenntartása. Ebben senki, senkit nem korlátozhat, sőt mindenki köteles e szolgálatban mindenkit támogatni. (Szeresd felebarátodat, mint magadat...) Ebből következik a páratlan bibliai társadalmi és jogrend, de ebből következik az az egyedül érvényes gazdaság-szemlélet, mely az ember hivatását biztosíthatja.

3. A Biblia által tudhatja a világ azt, hogy **van Ethosz és erről szóló tanítás: etika**. A Biblián kívüli világban létezhet morálitás. Ez ateista társadalmi rendszernek „felépítménye” lehet. Mi maiak azonban már tudhatjuk, hogy mi következik a fáraók, despoták, hitlerék, sztálinok és liberálisok emberalapú morálitásából! (Az ethosz objektív követelmény. A morálitás emberi elvárás. Az előbbi felülről, kívülről, az utóbbi alulról érkezik.) Az emberi élet minden eleme és az ethosz olyan szorosan összetartozik, mint szervezetünkben a

szív, tüdő és legkisebb lábujjunk. Nem képzelhető el etikátlan orvos, etikátlan takarítónő... Ezt is Izráel Bibliájából tudhatjuk.

4. Innen adódik **minden ember társadalmi elkötelezettsége**. Téves az a kiindulás, mely pragmatista alapon „független” az emberek születéstől fogva való egymásrautaltságából, egyfajta munkamegosztásos rendszerből eredezteti az összetartozást. Aki Jahve Úr Isten áramkörében él, mondhatnánk így is: „energia-rendszerében”, az szükségszerűen mindenkiért él, felel. Innen a sok közéleti intelem a Bibliában, s innen az a történelemszemlélet, mely tud végítéletéről vagy más kifejezéssel élve, végelszámolásról.

5. A Biblia adta a világnak a **lineáris és teleologikus élet- és történelemszemléletet**. Enélkül sehoh sem lennénk. Népiesen szólva, barlanglakók lennénk. Ez akkor is létezett – mint a gravitáció –, amikor még nem ismertük fel. A természeti ember ciklikus életszemlélet alapján létezik. Még nincs történelemtudata. Hajnal és alkony, tél és nyár határozza meg létét. Eszik, hogy fennmaradva tudjon újabb élelemről gondoskodni, hogy legyen mit ennie. A „legmodernebb” piacgazdaság is csak itt tart... – A lineáris és teleologikus élet- és történelemszemlélet tud kezdetről és végről, a kettő közötti útról: hivatásról és küldetésről. Egyéni és közösségi felelősségről. Az előbbi világra nézve áll a „Vanitatum vanitas” (Kölcsey) biblikus ítélete. Az utóbbira áll az „íme, minden igen jó, azaz: céljának megfelelő” megállapítás.

6. **A Biblia az általános kultúra motorja**. Izráel az írás és olvasás népe lett. (Egyiptomban még a fáraók sem értették e mesterséget...) Minden négyéves gyermeknek a Biblia kedvéért meg kellett tanulnia a betűvetést! Nemzedékek során milyen genetikai értékek összegeződtek...! *Izráel élete árán is őrizte a Bibliát, s a Biblia őrizte Izráelt. Az egész világ javára.*

Papp Vilmos

Önazonosság és minőség a protestáns nevelés történetében

– Gondnoki konferencia a Bács-Kiskunsági Egyházmegyében –

Több mint évtizedes hagyományként február 11–13. között tartotta a Bács-Kiskunsági Egyházmegye gondnoki-presbiteri konferenciáját Mátraházán. Az üdülő befogadóképességét jóval meghaladó számban vettek részt a konferencia témája iránt érdeklődő gondnokok és presbiterok, közülük többen házas társukkal és gyermekeikkel együtt.

A konferencia alap gondolata és témája szorosan csatlakozott az elmúlt év végén megválasztásra került nem lelkesi tisztviselők képzéséhez, a múltból táplálkozó és jövőbeni: igei, történelmi és törvényi előírásokból adódó feladatainak ismertetéséhez.

Dr. Török István egyházmegyei gondnok köszöntése és a konferencia megnyitása után Szabó Gábor esperes értékelte a lezajlott presbiterválasztásokat. A választások a törvényes előírások és ajánlások szerint történtek, az újonnan megválasztott presbitériumok beiktatásuk után megkezdtek feladataik ellátását. Ismertette az 1994. évi II. tv.-nek a gondnokokra és presbiterekre vonatkozó rendelkezéseit, közösen értelmezve és megbeszélve a hangsúlyos részeket.

Dr. Tőkész László egyetemi docens „Önazonosság és minőség a protestáns nevelés történetében” címmel tartott előadást.

Előadásában sokunk számára hiánypótló fogalmakat és ismereteket tárt elénk, rávilágítva elődeink, a mögöttünk lévő századok protestáns népünkben élő, napjainkra nagyrészt elfelejtett, elhanyagolt, a jelenben sokszor elferdített fogalmaira, amelyek fenntartották egyházunkat, létrehozták és fejlesztették oktatási-nevelési intézményeinket.

Az önazonosság (identitás) nevelési folyamatban keletkezik, beépül a személyiségbe. Úgy épül fel, hogy mindig egy bizonyos közösséghez kapcsolódik, az ember nem maga választja, hanem környezete természetes módon alakítja ki. Valódi tartalma: a hovatartozandósági érzés. Identitás nélkül nem létezik ember. Ez az érzés korunkban gyengül, mert amikor az egyén kerül előtérbe, akkor a közösség háttérbe szorul.

Az önazonosság mindenfajta minőségnek is talaja. Mindenfajta minőség csak bizonyos világtérkép, hitértelmezés

keretén belül érték. Mindig egy megadott csoport-, kultúraidentitási rendbe illeszkedik. Ez annyit jelent, hogy azért vagyunk felelősek, ami ránk bízott.

A református egyház, a református vallás az „magyar vallás”, mert összefonódott a magyar nemzeti közösségnek a sorsával. Nemcsak az anyanyelvi istentisztelettel, de az autonómiával is.

Az autonómia egyházunk történetének, a protestáns nevelés történetének is kulcsfogalma. Ez nemcsak azt jelenti, hogy a gyülekezeti elv érvényesül az egyházon belül, hanem azt is, hogy iskolarendszerünk is autonóm egységekből épül föl. Ez nem azt jelenti, hogy mindenki azt csinál, amit akar, hanem, hogy a saját közegünkben önkormányzók vagyunk.

Az autonómia a református és protestáns iskolaügyben azért fontos, mert teremtő műhelyeket tudott létrehozni. Hogyan? A közösségek szintjén a hovatartozandósági érzés azt mondja: én fontosnak tartom azt, ami a saját egyéni sorsomon, az egyéni életemen, az egyéni tevékenységemen túl van. S a református iskolaügy története ezt mutatja meg: olyan emberek áldoztak évszázadokon keresztül az iskolák-kollégiumok fenntartására, akiknek látszólag közvetlen anyagi haszna ebből semmi nem volt. A magyar történelemnek és az autonómiának is az egyik legfontosabb tanulsága ez. Minden egyes protestáns iskola mögött annak a közösségnek az áldozathozatala van, amely sokszor csak helyi, máskor regionális jelleggel mozgósítani tudta. És nemcsak ezt, hanem a Nyugat-Európával való kapcsolatot is.

Az a közösség, amelynek van identitása, annak van áldozatkészsége, és ahol van áldozatkészség, az első renden és természetes módon is irányul a minőségnek a megteremtésére.

A magyar protestáns egyházak történetében az autonómia a szelekciót is jelentette: az önkormányzatiság kiválogatta azokat az embereket, akik képesek voltak ennek a hátrányos helyzetű közösségnek az intézményhálózatát finanszírozni, fenntartani, biztosítani a tanárok minőségi kiválogatását, ezzel biztosítani az intézmények súlyát és tekintélyét. A magyar protestantizmus szellemi története, miközben a saját önkormányzatának a jogait követelte, meg is védte, mindig felelősséget is hirdetett.

Azzal, hogy közel ötszáz éve a magyar szellemi életnek, iskolázatásnak, nevelésnek a történetében meg tudott teremtni egy olyan szervezet, amely nemzedékről nemzedékre kiválogatni képes és elkötelezettséget felépítő értelmiségiek csoportjait jelentette, a magyarság megmenekült azon népek sorsától, akik nálunk gyengébbek voltak. Mert igazából a szellem tudja legyőzni a másikat. És Magyarországon éppen e tekintetben az önazonosságnak és a minőségnek a bástyáját jelentette a protestáns iskolaügy.

Pál Jenő

Ékeskapuban

Péter, János az Úr hű apostolai,
Kilencre mentek fel az Urat imádni.
Ékes kapujának temploma sarkába
Letettek egy sántát koldulás céljára.
Nyújtotta is kezét, mert a két apostolt
Indította az Úr, hisz Lelke bennük volt.
Nézzél ránk remélve, mert hitűk

megújult,

Aranytól-ezüsttől a zsebük üres volt.
De volt hívő szívük, mert Uruktól
kaptak,

Erejük megújult s nyomban

gyógyítottak..

És felkelt a beteg, szökdécselni kezdte,
Hálával a szíve azonnal megtelve.

Járt és magasztalta, dicsérte Istenét,
A nép álmélkodék, hogy véle mi történt.

Jézus Krisztusnak a nevében szólottak,
A volt sánta, s Péter, János apostolok.

Péter szólt a néphez: Izrael fiai,
Miért néztek miránk, csodálkoztok,

mint mi?!

Atyáink Istene Fiában, Jézusban meg
is dicsóúti.

Pilátussal együtt ti megtagadtátok,
Életnek a fejét semmibe dobtátok.

Tudatlanságotok lefizetett bére,
Bűnbánattal téve, valljátok meg végre.

Hítetek Ő adta, fel is üdültök ti,
Eltörli bűneid, Krisztus elsenvedí.

Vitelki Irma
népi költő

Nyilatkozat

A Magyarországi Református Egyház nagyra értékeli a Parlamentnek és a Kormánynak azokat a törekvéseit, amelyekkel támogatni kívánják a családokat és ezen belül fokozottabban védeni a megszületendő gyermekeket.

Ugyanakkor nem adhatja egyetértését a magzatvédelmi törvény azon tervezetéhez, amelyet jelenleg az Országgyűlés tárgyal, mert nem tartja elégségesnek azokat a lépéseket, amelyeket a megfogalmazott célok érdekében megtenni kívánnak.

Az egyház fenntartja Zsinatának 1992-ben elfogadott nyilatkozatát (megjelent a Reformátusok Lapja 1992. május 17-i számában), amelyben a Szentírás tanítása alapján vallja: az élet Isten ajándéka. A csíraállapotban levő, emberi méltóságot hordozó magzatnyi ember élethez való joga nem kerülhet a nő önrendelkezési joga mögé.

A Magyarországi Református Egyház erre hivatott, és a jövőben képzendő szakembereivel kész arra, hogy a törvény adta lehetőségekkel élve családsegítő szolgálatával fokozottabb segítséget nyújtson az áldott állapotban levők édesanyjai hivatásának vállalásához.

2000. március 22.

RÓMA 12,10

A budaiak felejthetetlen lelkipásztor, az aranyos kedélyű Haypál Benő szívélyesen el-társalkodott az emberekkel. Nem csak a vele-beliekkal, de másokkal is. Egy alkalommal eléje támt egy nyegle siheder és „nagyosan” megszólítja az ősz parókust:

– Mongya már, tisztelendő atyám, mikor köszönt ránk jobb világ?

– Akkor, édes fiam – szól mosolyogva Haypál Benő –, ha te köszönsz nekem előre, és nem várod, hogy megelőzlek; és úgy beszélgetünk, hogy kiveszed a szádból a cigarettát.

Az ifjú titán zavartan távozott.

*

Dr. Tóth Károly püspök annakidején megkérte az Amerikából hazalátogató neves „hazánkfíát”, Hamza Andrást, tartson előadást a Teológián a hallgatóknak – mondjuk – a predestinációról!

– Neem, Karcsikám! – tolta feljebb mindig lecsúszó szemüvegét Bandi. – Másról fogok beszélni: az illendőségről! Mert lehet, hogy az ifjú Timótheusok jelesre tudnak vizsgázni etikából, de az etikett még tanulniuk kell! Hogyan mutatkozzunk be, hogyan szólítsuk meg az idősebbeket, mi módon kell köszönni, viselkedni, ha társaságban vagyunk... Mert bizony sokszor voltam kénytelen szégyenkezni, még ösztöndíjasaim miatt is, ott kint az Újvilágban.

– Akkor hát, kérlek, beszélj a jövődö lelkészeinek az etika és az etikett viszonyáról! – helyeselte a püspök.

... És szólt az előadás a keresztyéni tiszteletadásról, a Római levél 12,10-re fundálván a mondanivalót.

Ezek és ilyen példák jutottak eszembe, amikor elolvastam az utóbbi évek egyik legérdekesebb, olvasmányos és tanulságos kiadványát, Fónagy Miklósné Üvegfalak mögött c. művét, a „Papnék könyvét”. Ez a nagyszerű írásmű tankönyv lehetne a Teológián, de a presbiterek és más gyülekezeti munkások kezében is.

Szívesen ajánlom: ajándék könyvnek is nagyszerű!

Hegyi-Füstös István

Egyházunk a gyermekekért

„Menjete el, tegyetek tanítványa minden népet... tanítva őket, hogy megtartsák mind azt, amit én parancsoltam nektek” Máté 28, 19–20.

Minden hétfőn 11 óra 25 perckor kezdődik a hittanóra az iskolában. Vidám arccal jönnek a másodikos kisdíákok a hitoktató elé. „– Segíthetjük vinni a táskát? – A kabátot én szeretném vinni! – Kérem, én is hadd segítsek!”

A tanító néni még utána szól a kis hittanos csoportnak: – Jók legyetek, gyerekek, panaszt ne halljak rátok!

Jók leszünk! – mondja a kis csoport, és eltűnik az egyik üres osztályteremben.

Ennek a csoportnak 80%-a cigány gyermek. Így megy ez már 8 éve ebben az iskolában. Imádkozni, énekelni, szeretni és megbocsátani tanulunk, Jézus Krisztus Urunk és Megváltónk tanítása alapján.

A nyári hittantáborban is így vegyesen visszük a gyerekeket. Pályázat útján nyert pénzekből, a Református Nőszövetség asszonyainak önzetlen segítségével tudjuk üdültetni a nehezebb anyagi körülmények között élő szülők gyermekeit is.

Van olyan asszonytestvér, aki az étkezésben segít, másik a gépkocsiját bocsátja rendelkezésre. Pedagógusok, hitoktatók, lelkészek örömmel és felelősséggel szolgálnak a gyerekek között, nyári szabadságuk idején. Mert minden Jézus Krisztusban hívő tanár, hitoktató és lelkész tudja, hogy (az egyetemes papság elve alapján) minden ember felelős minden emberért.

A gyerekek foglalkoztatása is így alakul.

Jézus Krisztus az aranyszabályt így fogalmazta meg: „Amit akartok, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is azt cselekedjétek az emberekkel”, vagy egy másik helyen: „Szeresd felebarátodat, mint magadat”.

Ezt így is kifejezhetjük: ne lopj, ne hazudj, ne verekedj, ne csúfolódj, tiszteld szüleidet, tanáraidat stb.! Ha ezt csak a református szülők gyermekeinek tanítanánk meg, sok hátrányt szenvednének gyermekeink. Két lehetősége van a hitoktatónak, pedagógusnak, vagy keresztyén szülőnek: Minden gyereket Isten akarata szerint nevel, tanít, oktat, vagy minden gyerek kezébe valamilyen védekező eszközt ad (botot, gázpisztolyt, bicskát), mert különben mindennap sírva megy haza a gyereke az iskolából, a neveletlen gyerekek viselkedése miatt.

Ezért nekünk, Mennyei Atyánk akaratát követve, hinteni kell az Ige magvait. Imádkozni, hogy az Úr áldása legyen szolgálatainkon, hogy az elvetett mag jó földbe hulljon, majd kikeljen és gazdag termést hozzon.

Némethné Szűcs Erzsébet
hitoktató, és 16 évig volt presbiter
Oroszlány

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Február

- 4.: elnökségi ülés volt Budapesten a Ráday Kollégiumban, amelyen a közgyűlésre előterjesztendő dokumentumokat tárgyalta meg az elnökség.
- 8–9–10.: a délpesti egyházmege presbiteri konferenciáján az elnök, a főtitkár és a missziói titkár is előadást tartott a szövetség által ajánlott 3 témáról: Mit jelent Jézus Krisztussal találkozni? – keresztény magyarnak lenni? – magyar reformátusnak lenni?
- 12.: az elnök a horvátországi Kopácson járt a kopácsi templom helyreállítása alkalmából rendezett ünnepélyen.
- 18.: az elnök a vértessaljai egyházmege presbiteri konferenciáján tartott előadást: Mit jelent keresztény magyarnak lenni? címmel.
- 19.: a Budapest Déli Egyházmegei Területi Szervezetünk tartott közgyűlést a kelenföldi egyházközösség gyülekezeti termében, amelyen a főtitkár beszámolt a szövetség munkájáról.
- 23.: Piliscsabán a methodista egyház előjáróinak konferenciáján a főtitkár tartott előadást.
- 25–27.: tartotta a zempléni területi szervezetünk hagyományos presbiteri konferenciáját Szerencsen, több mint száz résztvevővel.

Március

- 4.: volt a szövetség ez évi rendes közgyűlése a Ráday Kollégium dísztermében, amelyen *Csete Szemesi István*, a Jugoszláviai Református Keresztény Egyház püspöke tartott áhítatot és *dr. Bordás László* főgondnok beszámolt a jugoszláviai helyzetről. A közgyűlés anyagait a múlt számunkban, a határozatokat ebben a számban közöltük, illetve közöljük.
- 5.: Nagybajomban volt körzeti konferencia, amelyen a főtitkár is rész vett, és bemutatta a szövetséget a több, mint hatvan résztvevőnek.
- 10–12.: a Budapest Északi Egyházmege presbiteri konferenciája volt Mátraházán közel 60 résztvevővel, amelyen az elnök, a missziói titkár és *dr. Papp*

Vilmos tartott előadást a már említett három kérdéstről.

- 17.: Bugyi községben a főtitkár tartott előadást a szövetségről és a presbiteri munkáról.
- 18–19.: Soltvadkertben volt presbiteri konferencia nagy érdeklődés mellett, amelyen *dr. Szűcs Ferenc* professzor tartott élénk beszélgetést kiváltó előadást.
- 25.: Nyírbátorban volt konferencia, amelyen a főtitkár is előadást tartott. A konferencia ismét a már említett három kérdést tárgyalta.
- 24–25–26.: Nagyvarsányban volt presbiteri konferencia, amelyen a missziói titkár több szolgálatot is végzett.
- 25.: Pápán volt presbiteri konferencia nagy érdeklődés mellett, amelyen *D. Szabó Dániel* elnökségi tag, tiszáninneri egyházkerületi főgondnok is előadást tartott.
- 27.: a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának hallgatói az általuk rendezett fórumon tájékoztattak a Presbiteri Szövetség munkájáról, a presbiterok feladatairól és a presbiterképzés gondjairól. *Böttger Antal* nagydorogi lelkipásztor, *dr. Szilágyi Sándor* és a főtitkár adott minderről tájékoztatást.
- 27.: volt a Presbiter 2. számának szerkesztőbizottsági ülése.

* * *

E helyről is köszöntjük *D. Szabó Dániel* testvérünket, elnökségi tagunkat, aki március 14-én az Országház Munkácsy-termében a köztársasági elnök kezéből vehette át a köztársasági elnöki aranyérmét egyházi szervező munkájáért határon innen és túl. Együtt örülünk az örülőkkel!

A FELTÁMADÁS ÖRÖME

*Ó, öröm,
testvére az árnyékknak,
nővére a szenvedésnek,
nagyobb mindezeknél,
te vagy az idő mozdítója.*

*Ó, öröm,
Isten szívének küldötte
a múlandósághoz,
pillantásnyi létemhez,
áradj el körültem,
öleld át hűnyó fényemet
és ragadd fel szenvedésemet!*

*Hedwig-Maria Winkler
(Fordítás: B. L.)*

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Winter Silvia, Pintér Mihály*. Felelős szerkesztő: *Békefy Lajos*. Felelős kiadó: *Balla Tibor*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel.: 218-02-66. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 420,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 1000,- Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 15\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbiteriumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota*. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Egy példány ára: 70 Ft.

Aldott húsvétot kívánunk Kedves Olvasóinknak!

Én vagyok a feltámadás

János 11,24–26

Történelmi tény, hogy keresztyénségünk bölcsője a Jézus Krisztus üres sírja volt. Az Egyház azoknak az apostoloknak és hitvallóknak a nyomán született meg, akik azzal az örömhírrrel járták be a világot, hogy a Názáreti Jézus feltámadt a halálból. Más világvallásoknak is vannak nagy ünnepei, de csak nekünk, keresztyéneknek van Húsvétunk.

Ugyanakkor azonban meg kell vallanunk, hogy ennek a legsajátosabb örömhírnek a legnehezebb maradéktalanul megnyitni a szívünket. Már a korintusi gyülekezettől is kénytelen volt Pál apostol megkérdezni: „hogyan mondhatják közületek némelyek, hogy nincs halottak feltámadása?” (1Kor 15,12).

Azért nehéz hinni a húsvéti örömhírben, mert egy bizonyos életszemlélet kötöz meg bennünket. Emberi módon úgy gondolkozunk, hogy a fizikai halál a létet és nemlételet választja el egymástól. Ami innen van a halál vonalán, az az élet, ami túl van a halál vonalán, az a nemlét, a semmi. De hát csakugyan így van-e?

1. A Biblia egyik legszebb és legmélyebb példázata a tékozló fiú példázata, amelyet bizonyára mindnyájan ismerünk. Figyeljük meg most jobban, mit is mond az atya az ő lezúllott és tönkrement fiáról: „ez az én fiam meghalt” (Lk 15,24). Ne gondoljuk, hogy ez pusztán kép. Kelenföldi káplánságom idején szinte betámolygott egy asszony a lelkesi hivatalba és zokogva mondta: meghalt a lányom, meghalt a lányom. Már készültem bejegyezni a temetésre vonatkozó dolgokat, amikor kiderült, hogy az a lány „csak” eltűnt a szeretőjével. De rögtön megértettem, hogy ez a lány az édesanyja számára valóban meghalt, mint a tékozló fiú is az apja számára.

A tékozló fiú példázata azonban rólunk szól, mindnyájunkról, mert ahogy a Római levélben olvassuk: „Mind elhajlottak, valamennyien megromlottak” (Róm 3,12). Ránk is vonatkozik hát a súlyos szó: Ez az én fiam meghalt... Isten számára meghalt az ember.

De aki meghalt az Isten számára, az az igazi élet számára is meghalt. Csak idő kell hozzá, hogy erre maga az ember is rádöbbenjen egyszer. A tékozló fiúval is megtörténik ez, amikor magába száll és rádöbben arra, hogy míg az atyai házban a béresek is bővelkednek kenyérben, addig ő éhen hal meg, vagyis nem élet már az ő élete, hanem haldoklás, kínos agónia. De sok olyan emberrel lehet találkozni ma is, akik így beszélnek: nem élet már az én életem.

Nem úgy van, ahogy általában gondolják,

hogy ti, ami innen van a temető kerítésén, az mind élet, hanem úgy van, hogy innen is lehet halálos állapotban lenni. Egyszóval létezik lelki halál is, s ez sokszor rosszabb a testi halálnál...

2. Tehát Jézus szerint is ez a világ egy élvén megholt világ. De ő éppen azért jött el, hogy megelevenítse, feltámassza ezt a bűnben meghalt világot. „Én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek” – mondotta (Jn 10,10). S valóban, ahol Jézus megjelent, ott kivirágzott az élet. Akiket ő megérintett, azok mind megelevenedtek és elkezdtek élni – igazán és valóságosan.

A sok közül gondoljunk csak most egyre, a vámszedő Zákheusra, aki nagyon gazdag ember volt, mert a pénzben látta az életet, de nem volt „üdvössége” az ő házában. Amikor azonban befogadta Jézust, akkor egycsapásra minden megváltozott. De megtörtént, hogy Jézus már testileg meghaltakat is feltámasztott: Jairus leányát, a naini özvegy fiát. És Lázárt, az ő „barátját”.

Ennek alapján megállapíthatjuk, hogy Jézus már Húsvét előtt is a feltámadás urának bizonyult, már előtte is ott voltak benne a feltámadás erői. Ezért joggal nevezhette magát Feltámadásnak. A Feltámadás Jézus egyik személyneve, mint az Igazság és az Élet is. S ha Jézus személyesen volt a Feltámadás, a Nagypéntek után következhetett-e más, mint a Húsvét, a dicsőséges feltámadás napja?

3. De még tovább is mehetünk, mert Jézus, aki a Feltámadás, Húsvét után is éppen úgy folytatja az ő munkáját, mint Húsvét előtt. Ahogy egykor Izráelben körüljárt, hogy feltámassza a lelki és testi halottakat, úgy most is itt jár közöttünk, hogy életet adjon azoknak, akiknek az a nevük, hogy élnek, pedig halottak.

Igéje és Szentlelke által végzi Jézus ezt a hatalmas munkát közöttünk. Hívogat bennünket magához: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan.” S aki hozzá megy, azaz kinyitja szívét előtte, arról leveszi bűnei terhét, kiszabadítja kötöttségéből. Szentlelke által megtölti erővel, békeséggel, örömmel. Röviden: a bűn halálából feltámasztja egy új életre.

Ennek az új és igazi életnek soha többé nem lesz vége! Jézus ezt szó szerint így jelentette ki, miután Feltámadásnak nevezte magát Márta előtt: „Aki hisz énbenem, ha meghal is, él, és ki él és hisz énbenem, az nem hal meg soha” (Jn 11,25).

„Ha meghal is...” Igen, a testi halálon még

keresztül kell menni, de aki itt és most lelkében átélte Jézus megelevenítő és újjáteremtő erejét, az már nem kételkedik abban, hogy majd az a dicsőséges napon testében is átéli a feltámadás csodáját.

Az igazi húsvéti kérdés tehát nem az, hogy volt-e kétezer évvel ezelőtt egy csodálatos feltámadás, és lesz-e majd a jövőben még egy feltámadás, hanem az a kérdés, hogy találkozta-e én már azzal a Jézussal, aki azt mondja nekünk: Én vagyok a Feltámadás.

Szabó Imre

(Részlet a szerző „A bűnösök barátja” c. prédikációs kötetéből, Kiskunfélegyháza, 1998.)

Könyörgés a magyarokért

Valahol, Európa közepén,
A Kárpátok ölelő kebelén,
Örök búzamező terem,
Mit Te vetettél, Istenem.

Té névről ismertél minden magot,
Mit szent kezed valaha simogatott,
S mert életben tartottak áldásaid,
Túléljük évszázadok viharait.
Túléljük a ferdeszemű tatár varjakat,
Mik véres csőrükkel dúlták a zöld sarjakat.

Túléljük idegenek elnyomását,
Túléljük egymás kizsákmányolását,
Zászlóinkra írjuk: Ha az Isten velünk...
Mégis sokan jöttek ellenünk.

Túléljük a visító aknazsilánkokat,
A házakat emésztő mohó lángokat,
Élünk, bár árulóvá lettek a barátok,
S a búzamezőn maradt a trianoni átok.
Túléljük azokat, kik kereszted végeit
horogba törték,

S emberkalászok milliőit halomra ölték.
Túléljük a sarlós-kalapácsos
viharfelhőket,
A diktátort, ki rombolt templomot,
temetőket,
S kegyelmedből túléljük a sápadt
szélsendet,
Mely délibábként nyugati bőséggel
kecsetget...

Istenem, talán a sok szenvedés miatt
A konkoly között oly kevés búza maradt.
Kérlek, ne hagyd el mégsem ezt a mezőt,
Ezt a lázadót, és szüntelen vétkezőt.

ifj. Sék Gusztáv
Kárpátalja